

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO VANJSKIH
I EUROPSKIH POSLOVA

GODIŠNJE IZVJEŠĆE

**IZVOZ ROBE S DVOJNOM NAMJENOM
U 2017. GODINI**

GODIŠNJE IZVJEŠĆE U 2017. GODINI

Sadržaj

UVOD	1
GODIŠNJE IZVJEŠĆE U 2017. GODINI	2
ZAKONODAVNI OKVIR KONTROLE IZVOZA ROBE S DVOJNOM NAMJENOM U RH	4
NOVOSTI U ZAKONODAVNOM OKVIRU U 2017. GODINI	5
SURADNJA NA PODRUČJU IZVOZNE KONTROLE	9
MEĐUNARODNA SURADNJA	9
SURADNJA S INDUSTRIJOM	11
PROGRAM UNUTARNJE USKLAĐENOSTI	12
MEĐUNARODNI UGOVORI I REŽIMI	13
KONTROLA IZVOZA ROBE S DVOJNOM NAMJENOM U RH	18
VRSTE DOZVOLA I POTVRDA	20
GLOBALNA IZVOZNA DOZVOLA	20
DOZVOLE ZA PRIJENOS ROBE UNUTAR EU	21
OPĆE IZVOZNE DOZVOLE EU	21
NACIONALNA OPĆA IZVOZNA DOZVOLA	22
POVJERENSTVO ZA NADZOR ROBE S DVOJNOM NAMJENOM	22
PROCEDURE IZDAVANJA DOZVOLE	23
TRACKER SUSTAV	24
POPIS ROBE S DVOJNOM NAMJENOM	25
REZULTATI KONTROLE IZVOZA U 2017. GODINI	29
PRILOZI	39

GODIŠNJE IZVJEŠĆE U 2017. GODINI

UVOD

Sustav kontrole izvoza predstavlja skup zakona, načela i propisa koji upravljaju izvozom strateške robe kao način promicanja nacionalnih sigurnosnih interesa i ciljeva vanjske politike države. Republika Hrvatska uspostavila je sustav nadzora izvoza robe s dvojnomo namjenom početkom 2005. godine, donošenjem Zakona o izvozu robe s dvojnomo namjenom.

Članstvom u Europskoj uniji, u Republici Hrvatskoj započela je primjena Zajedničke trgovinske politike Europske unije, što uključuje i propise o nadzoru robe s dvojnomo namjenom. U Europskoj uniji, nadzor robe s dvojnomo namjenom reguliran je Uredbom Vijeća (EZ) br. 428/2009 od 5. svibnja 2009. o uspostavljanju režima Zajednice za kontrolu izvoza, prijenosa, brokeringa i provoza robe s dvojnomo namjenom (preinačena) (SL L 134, 29.5.2009.), s izmjenama, kojom se utvrđuje režim Zajednice za kontrolu izvoza, prijenosa, brokeringa i provoza robe s dvojnomo namjenom (u daljnjem tekstu: Uredba Vijeća (EZ) 428/2009). Uredba je obvezujuća i direktno primjenjiva u svim državama članicama Europske unije, dok se nacionalnim propisima utvrđuju nadležna tijela za izdavanje dozvola i provođenje nadzora, te propisuju kazne.

Zakon o nadzoru robe s dvojnomo namjenom omogućuje direktnu primjenu Uredbe Vijeća (EZ) 428/2009 u Republici Hrvatskoj.

Roba s dvojnomo namjenom je roba, uključujući računalne programe i tehnologiju, koja se može koristiti kako u civilne, tako i u vojne svrhe, te roba koja može biti upotrijebljena u neeksplozivne svrhe, ali i koja na bilo koji način može pomoći u proizvodnji nuklearnog oružja ili drugih nuklearnih eksplozivnih naprava.

GODIŠNJE IZVJEŠĆE U 2017. GODINI

Nadzor izvoza robe s dvojnomo namjenom ima važnu ulogu u sprječavanju širenja oružja za masovno uništenje koje danas predstavlja veliku prijetnju regionalnoj i svjetskoj sigurnosti.

U borbi protiv terorizma i širenja oružja za masovno uništenje veliki broj zemalja uspostavio je i unaprijedio zakonske i institucionalne okvire nacionalnih sustava nadzora izvoza robe i tehnologije s dvojnomo namjenom. Uvođenjem sustava nadzora pridonosi se neširenju oružja za masovno uništenje u svijetu, borbi protiv terorizma, te globalnoj i regionalnoj sigurnosti, uz istovremeno omogućavanje obavljanja legitimne trgovine. Republika Hrvatska, primjenom sustava nadzora izvoza robe s dvojnomo namjenom, usklađuje sustav nacionalne sigurnosti i vanjske politike s ekonomskim interesima.

Na taj način izvozna kontrola doprinosi i provedbi Nacionalne strategije i Akcijskog plana za suzbijanje širenja oružja za masovno uništenje, kroz jačanje nacionalnog sustava prevencije. Nacionalnu strategiju i Akcijski plan Vlada Republike Hrvatske usvojila je na sjednici održanoj 10. siječnja 2013. godine.

Nadležno tijelo za izdavanje dozvola za robu s dvojnomo namjenom je Ministarstvo vanjskih i europskih poslova.

GODIŠNJE IZVJEŠĆE U 2017. GODINI

Sukladno obvezama iz Zakona o nadzoru robe s dvojnomo namjenom (NN 80/11, 68/13), Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, dužno je izraditi, do 30. travnja tekuće godine, godišnje Izvješće o izvozu robe s dvojnomo namjenom za prethodnu godinu i dostaviti ga Vladi Republike Hrvatske.

GODIŠNJE IZVJEŠĆE U 2017. GODINI

Godišnje izvješće o izvozu robe s dvojnomo namjenom sadrži informacije o zakonodavnom okviru kontrole izvoza robe s dvojnomo namjenom, o izdanim, realiziranim i odbijenim dozvolama za robu s dvojnomo namjenom, te druge relevantne informacije vezane za sustav kontrole izvoza u RH, te EU.

S obzirom da je primjena Zakona o nadzoru robe s dvojnomo namjenom započela 1. srpnja 2013. godine, danom ulaska Republike Hrvatske u EU, ovo je peto izvješće koje Ministarstvo vanjskih i europskih poslova dostavlja Vladi Republike Hrvatske.

ZAKONODAVNI OKVIR KONTROLE IZVOZA ROBE S DVOJNOM NAMJENOM U RH

Republika Hrvatska uspostavila je sustav nadzora izvoza robe s dvojnomo namjenom početkom 2005. godine, donošenjem Zakona o izvozu robe s dvojnomo namjenom, kojim se osiguravala provedba Uredbe Vijeća (EZ) br. 1334/2000 od 22. lipnja 2000. o uspostavljanju režima Zajednice za nadziranje izvoza opreme i tehnologije dvojne namjene.

Članstvom u Europskoj uniji, Republika Hrvatska u obvezi je primjenjivati Uredbu Vijeća (EZ) 428/2009 kojom se utvrđuje režim Zajednice za nadzor izvoza, prijenosa, posredovanja i provoza robe s dvojnomo namjenom. Novim Zakonom o nadzoru robe s dvojnomo namjenom, koji je stupio na snagu danom pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji, osigurana je njena provedba. Zakonom su utvrđena nadležna tijela za izdavanje dozvole i provođenje nadzora, te kaznene odredbe za provedbu Uredbe Vijeća (EZ) 428/2009 i Zajedničke akcije Vijeća od 22. lipnja 2000. godine. U svibnju 2013. godine donesen je Zakon o

izmjenama i dopunama Zakona o nadzoru robe s dvojnomo namjenom kojim je omogućena primjena pet novih općih izvoznih dozvola EU. Donošenjem navedenog Zakona nastupili su povoljniji uvjeti za hrvatske izvoznike jer je omogućena uporaba općih dozvola Europske unije,

GODIŠNJE IZVJEŠĆE U 2017. GODINI

odnosno izvoz određene robe na određene destinacije bez izdavanja pojedinačne izvozne dozvole. Uporabom općih dozvola povećava se konkurentnost industrije uz uspostavljanje jednakih uvjeta na razini Europske unije uz istovremeno osiguravanje visoke razine sigurnosti i poštivanje međunarodnih obveza.

NOVOSTI U ZAKONODAVNOM OKVIRU U 2017. GODINI

Europska komisija je 28. rujna 2016. usvojila Prijedlog za modernizaciju sustava nadzora robe s dvojnog namjenom koji se i dalje tijekom 2017. nalazi u Vijeću na razmatranju. Iako su države članice tijekom 2017. godine, pod

predsjedanjem Malte odnosno Estonije, imale dosta intenzivan raspored u Vijeću, tijekom 2017. se još uvijek nije uspjelo doći do kompromisnog Prijedloga nove uredbe. S druge strane, objavljeni su amandmani članova Odbora INTA 5.12.2017., o čemu se u siječnju 2018. glasovalo u EP. Prema usvojenim amandmanima Odbora INTA, jasno je kako je dimenzija „ljudske sigurnosti“ EP-u od posebnog značaja i da uključivanje iste u regulativu vide kao jedinu moguću alternativu.

Dakle, jedan od najizazovnijih aspekata prijedloga Komisije jest niz izmjena i dopuna Uredbe Vijeća (EZ) 428/2009 koja bi dala značajniju ulogu zaštiti ljudskih prava, međunarodnom humanitarnom pravu i terorizmu u odnosu na sadašnju kontrolu, koja je više bazirana na vojnu uporabu odnosno oružje za masovno uništenje te se temelji na kontroli međunarodnih režima o neproliferaciji oružja masovnog uništenja. Mnogi od ovih aspekata prijedloga široko su pozdravljeni od strane Europskog parlamenta i nevladinih udruga, koji od 2011. godine potiču pojačanu kontrolu EU u trgovini

GODIŠNJE IZVJEŠĆE U 2017. GODINI

tehnologijom i opremom za kibernetički nadzor. Međutim, ostale zainteresirane strane, posebice sektori industrije EU-a koji su pogođeni ovim izmjenama, upozorile su na potencijalne neželjene posljedice koje bi se stvorile uvođenjem novih unilateralnih kontrola. Naravno, ukoliko navedeni Prijedlog bude usvojen dovest će do značajnih promjena u samoj politici kontrole izvoza. Naime, iako se Prijedlogom unaprjeđuje postojeći sustav kontrole izvoza, prijenosa, brokeringa i provoza robe s dvojnomo kako bi se kroz modernizaciju i jačanje istog odgovorilo na nove sigurnosne izazove u pogledu širenja oružja za masovno uništenje, uključuje se i potpuno nova dimenzija „ljudske sigurnosti“ pri izvozu tehnologija koje mogu biti korištene u svrhu povrede ljudskih prava. Navedenim novinama se izlazi iz okvira međunarodnih neproliferacijskih režima, jer se dodaje neovisan popis, kao nova kategorija u okviru EU popisu koji je do sada isključivo sadržavao proizvode preuzete iz međunarodnih režima. Generalno gledajući, novi Prijedlog ima daleko širi opseg primjene jer se pored kontrole povezane s kršenjem ljudskih prava predlaže i nadzor povezan s uporabom u terorističke svrhe. Predlažu se i izmjene u cilju pojednostavljenja provedbe kontrola i smanjenja opterećenja za gospodarske subjekte na cijelom jedinstvenom tržištu.

Također, u Bruxellesu je 19. prosinca 2017. održan tradicionalni Forum o kontroli izvoza 2017. (Export Control Forum 2017), koji su zajednički organizirali estonsko predsjedništvo i Europska komisija. Cilj je bila razmjena informacija o provedbi kontrola izvoza na nivou EU kao i revizija stanja zakonodavnog procesa u vezi s prijedlogom za modernizaciju kontrola izvoza EU. Na Forumu je sudjelovalo 300 predstavnika - stručnjaka za kontrolu izvoza iz europskih institucija i država članica kao i udruge proizvođača i izvoznika, i drugi dionici uključeni u proizvodnju i trgovinu robom s dvojnomo namjenom, ali i predstavnici civilnog društva i akademske zajednice kao i EP. Izvješće s Foruma objavljeno je na web stranicama Europske komisije http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2017/december/tradoc_156503.pdf

Što se tiče zakonodavnog dijela na razini Europske unije, Europska komisija je donijela je Delegiranu uredbu Komisije (EU) br. 2268/2017 od 26. rujna 2017. o izmjeni Uredbe Vijeća (EZ) br. 428/2009 o uspostavljanju režima Zajednice za kontrolu izvoza, prijenosa, brokeringa i provoza robe s dvojnog namjenom (u daljnjem tekstu: Delegirana uredba (EU) br. 2268/2017) kojom je ažuriran zajednički Popis robe s dvojnog namjenom Europske unije. Popis je naveden u Prilogu I. Uredbe Vijeća (EZ) br. 428/2009, koji je konsolidirana kompilacija popisa međunarodnih režima o izvoznoj kontroli (Wassenaar aranžmana, Grupe nuklearnih dobavljača, Australske skupine i Režima kontrole raketne tehnologije). Time se osigurava redovito i pravodobno ažuriranje zajedničkog popisa robe s dvojnog namjenom u skladu s dužnostima i obvezama koje su preuzele države članice u okviru međunarodnih režima za kontrolu izvoza. Delegiranom Uredbom (EU) br. 2268/2017 u Popis robe s dvojnog namjenom uključene su izmjene dogovorene unutar međunarodnih režima u 2016. godini. Novi i pročišćeni kontrolni Popis Europske unije stupio je na snagu 16. prosinca 2017. godine, omogućivši tako da se države članice pridržavaju svojih međunarodnih obveza u pogledu kontrole izvoza i pomažući izvozniciima Europske unije, tamo gdje su kontrolni parametri oslabljeni. Novi Popis uzima u obzir zadnji znanstveni, tehnološki, industrijski i komercijalni razvoj.

- Wassenaar aranžman: većina promjena proizlaze iz Wassenaar aranžmana. To uključuje ažuriranje popisa akronima i skraćenica, novu definiciju za „biološke agense“, Najznačajnije promjene odnose se na proizvode s dvojnog namjenom za „informacijsku sigurnost“, sadržane u kategoriji 5. dio 2., kao i dodavanje nove potkategorije u kat. 3., integrirani sklopovi, te u okviru kat. 6, određeni laseri ;

- Režim kontrole raketne tehnologije (MTCR): dodana je nova kontrola za aerotermodinamičke ispitne uređaje (9B107) i nova potkategorija za visokotemperaturnu keramiku (1C102.f.). Kontrola za raketne pogonske sustave na tekuće gorivo (9A106) i rezervoari za tekuće gorivo (9A120) izmijenjene su tako da

uključuju i gusto gorivo. Napomena za kontrolu sustava za ispitivanje vibracija izmijenjena je kako bi se uključili raketni međufazni stupnjevi (2B109.b.). Nova napomena kontrole softvera 9D105 dodana je kako bi se istaknula da ova kontrola uključuje softver posebno dizajniran za zrakoplove s posadom koji se mogu prenamijeniti u bespilotne letjelice.

- Grupa nuklearnih dobavljača (NSG): dodane su dvije nove potkategorije - plazmatski plamenici i elektronski topovi u okviru kat. 2 (2B227);

- Australaska skupina: U 2016. godini uklonjena je kontrola nad virusom denga groznice (1C351.a.10.) i verotoksinom i ribozomim neaktivirajućim proteinima sličnih shiga ribozomima (1C351.d.9.). Preimenovane su dvije bakterije i šest toksina pod 1C351. Revidirano je nekoliko kontrolnih brojeva biološke opreme. Valja primijetiti da virusi pod kontrolom 1C351.a nisu poredani abecednim redom na popisu EU, kako je odlučila Australaska skupina 2016., obzirom da je redoslijed dodjeljivanja kontrolnih brojeva za patogene materijale smatran preferencijalnim.

SURADNJA NA PODRUČJU IZVOZNE KONTROLE

MEĐUNARODNA SURADNJA

Republika Hrvatska je već dugi niz godina aktivni sudionik u međunarodnoj zajednici neproliferacije oružja za masovno uništenje, te je i sama sudjelovala kao organizator značajnih događaja vezanih za to važno pitanje. Bilo je zanimljivo pratiti put Hrvatske, koja se od korisnice raznih programa pomoći razvila u davateljicu tih istih programa te je postala značajan akter u pružanju tehničke pomoći u području neproliferacije, pogotovo za zemlje susjedstva.

Tijekom 2017. godine Republika Hrvatska je nastavila sudjelovati u međunarodnim projektima u području nadzora robe s dvojnog namjenom. Najveći dio angažmana odnosio se na sudjelovanje u projektima Europske unije na kojima su hrvatski službenici kao stručnjaci u području nadzora robe s dvojnog namjenom uključeni kroz programe pomoći Europske unije trećim zemljama u jačanju zakonodavstva i administrativnih kapaciteta – EU P2P (Export Control Outreach Programme).

Aktivnosti projekta su usmjerene na odabrane treće zemlje, koje su u procesu uspostavljanja ili poboljšavanja sustava nadzora robe s dvojnog namjenom. U tom smislu značajan je doprinos Republike Hrvatske za zemlje susjedstva, koje temeljem hrvatskog iskustva unaprjeđuju vlastiti sustav nadzora robe s dvojnog namjenom a što će im svakako pomoći na putu euroatlantskih integracija kao i na putu prema članstvu u međunarodnim režimima koji se odnose na neproliferaciju strateške robe. Kao potvrda navedenom, hrvatski stručnjaci su u Sarajevu, u okviru navedenog Programa u veljači 2017. godine sudjelovali u prvoj međuagencijskoj praktičnoj vježbi. Vježba je bila namijenjena za zemlje susjedstva u okviru koje su hrvatski stručnjaci, zajedno sa

GODIŠNJE IZVJEŠĆE U 2017. GODINI

stručnjacima iz drugih država članica, kroz niz praktičnih vježbi prenijeli svoja iskustva, izazove i znanja o sustavu nadzora robe s dvojnog namjenom a koja mogu poslužiti kao model pri unaprjeđenju sustava kontrole izvoza u svakoj od zemalja susjedstva. Nezaobilazna je i dugogodišnja suradnja s Vladom Sjedinjenih Američkih Država putem donacija u okviru Programa za kontrolu izvoza i sigurnosti granica Ministarstva vanjskih poslova SAD-a (EXBS – The Export Control and Related Border Security) koji aktivno pridonosi razvoju Tracker sustava za izdavanje dozvola i Programa unutarnje usklađenosti (ICP – Internal Compliance Program) kao web alata, kao i organizaciji raznih seminara i radionica.

Tijekom 2017., u organizaciji Vlade SAD-a, kroz Program za kontrolu izvoza i sigurnosti granica (EXBS) te Ministarstva vanjskih i europskih poslova RH i Ministarstva spoljnih poslova Srbije, u Beogradu je u periodu od 31. siječnja do 1. veljače 2017. godine održana Radionica o međunarodnim mjerama ograničenja za susjedne zemlje. Cilj Radionice je bilo prenošenje znanja i iskustava u primjeni međunarodnih mjera ograničavanja Ujedinjenih naroda i EU-a, koje je RH primjenjivala prije punopravnog članstava u EU. Na Radionici su sudjelovali državni službenici Albanije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Kosova, Makedonije i Srbije. Isto tako, možemo navesti studijski posjet crnogorskog izaslanstva Ministarstvu vanjskih i europskih poslova, u lipnju 2017. godine u Zagrebu, koji je također bio u organizaciji Programa kontrole izvoza i sigurnosti granica (EXBS). Cilj studijskog posjeta je bio prenijeti hrvatska iskustva implementacije Programa unutarnje usklađenosti (PUU), besplatnog internetskog alata, koji se nalazi na web stranicama MVEP-a u Republici Hrvatskoj. Naime, crnogorska strana je iskazala interes za preuzimanjem istog alata u njihov sustav izvozne kontrole.

Nadalje, MVEP RH je kroz suradnju s Veleposlanstvom SAD-a i Programa kontrole izvoza i sigurnosti granica (EXBS) u periodu od 30. – 31. listopada 2017. godine, u Tirani

GODIŠNJE IZVJEŠĆE U 2017. GODINI

organizirao seminar na temu „Usklađenost gospodarstva s propisima o izvoznoj kontroli“. Cilj seminara je bio prenijeti znanja i iskustva hrvatskih stručnjaka u segmentu promoviranja usklađenosti gospodarstva s propisima o izvoznoj kontroli. Na Seminaru su sudjelovati državni službenici Albanije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Kosova, Makedonije i Srbije, koji na putu u euroatlantske integracije žele unaprijediti vlastite sustave izvozne kontrole te ih uskladiti s pravnom stečevinom EU.

Republika Hrvatska će i dalje nastaviti aktivno sudjelovati na međunarodnom planu u kontekstu neproliferacije robe s dvojnomo namjenom kako bi kroz zajedničke napore, u okviru međunarodne suradnje, pridonosila naporima međunarodne zajednice te išla ukorak s današnjim razvojem i novim sigurnosnim rizicima, a što je uvjetovano brzim tehnološkim i znanstvenim dostignućima, kao i promjenama u trgovini i ekonomskim procesima.

SURADNJA S INDUSTRIJOM

Važna zadaća u području izvozne kontrole, ali i provedbi Nacionalne strategije i Akcijskog plana za suzbijanje širenja oružja za masovno uništenje, je podizanje svijesti industrije, odnosno gospodarskog sektora o važnosti poslovanja sukladno zakonskoj regulativi naglašavajući činjenicu kako je to u interesu države, ali i u interesu same tvrtke. Bez obzira koliko kvalitetne propise u području izvozne kontrole država imala dosadašnja praksa je pokazala kako bez bliske i dobre

suradnje s industrijom nije moguće provoditi učinkovitu izvoznju kontrolu.

U tom smislu, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova održava redovite kontakte s industrijom, koji uključuju različite vrste pomoći tvrtkama koje izvoze svoje proizvode. Najznačajniji oblik suradnje provodi se kroz održavanje specijaliziranih seminara i radionica, te kroz kontinuiranu edukaciju i informiranje o svim zakonskim novinama. Valja napomenuti kako je otvorena posebna e-mail adresa kontrola.izvoza@mvep.hr za redovite kontakte s industrijom, kako bi tvrtke što brže dobile traženu informaciju. Ministarstvo vanjskih i europskih poslova pomaže tvrtkama u tumačenju propisa, posebno sankcija kod ugovaranja novih poslova, kako bi se spriječilo kršenje međunarodnih sankcija te poslovalo u skladu sa propisima o kontroli izvoza robe s dvojnog namjenom.

PROGRAM UNUTARNJE USKLAĐENOSTI

Kontrola izvoza odraz je nacionalne sigurnosti jedne države, njezine vanjske politike i gospodarskih interesa, a provodi se radi borbe protiv međunarodnog terorizma i širenja oružja za masovno uništenje. Sustav kontrole izvoza temelji se na međunarodnim standardima, a jedan od tih standarda je i **Program unutarnje usklađenosti - PUU**.

Program unutarnje usklađenosti donacija je u okviru Programa za kontrolu izvoza i sigurnosti granica (EXBS) Ministarstva vanjskih poslova SAD-a. Program unutarnje

usklađenosti je Internetski alat, koji služi kao pomoć u poslovanju te treniranju hrvatskih tvrtki za usklađivanje s hrvatskim i međunarodnim zahtjevima nadzora izvoza strateške robe.

Program je predstavljen tvrtkama početkom 2010. godine, te je u srpnju 2011. godine proširen dijelom koji se odnosi na otpremnike. Hrvatska inačica Programa unutarnje usklađenosti postavljena je na web stranice Ministarstva vanjskih i europskih poslova - <http://icp.mvep.hr>. Sadrži jednostavne korake i elemente koji objašnjavaju što je PUU, zašto i kako se koristi.

Program unutarnje usklađenosti je naročito je koristan za male tvrtke koje ne moraju ulagati vlastita sredstva za izradu vlastitog Programa. U većini zemalja primjena PUU-a još uvijek je na dobrovoljnoj bazi i nije obvezna za izdavanje individualnih dozvola. Međutim, primjena programa obvezna je samo za određene povlaštene dozvole, kao što je globalna dozvola te stoga velike kompanije, koje se bave proizvodnjom ili trgovinom strateške robe, imaju uspostavljen takav Program.

U okviru Koordinacijske skupine za robu s dvojnomo namjenom, kojom predsjedava Europska komisija, osnovana je Tehnička skupina za izradu smjernica za Program unutarnje usklađenosti. Ministarstvo vanjskih i europskih poslova aktivno sudjeluje u radu navedene Tehničke skupine s obzirom na dosadašnje iskustvo u pomoći tvrtkama u primjeni Programa unutarnje usklađenosti.

MEĐUNARODNI UGOVORI I REŽIMI

Sustav izvozne kontrole bazira se na obvezama i smjericama proisteklim iz međunarodnih ugovora i režima izvozne kontrole kao i odgovarajućim konvencijama i sporazumima. Osnovna zadaća međunarodnih pravnih instrumenata i režima u

segmentu kontrole izvoza jeste nadzor osjetljive robe i tehnologije čime zauzimaju posebno važnu ulogu u borbi protiv terorizma i sprječavanju širenja oružja za masovno uništenje.

Republika Hrvatska poštuje sve obveze proistekle iz međunarodnih ugovora i režima izvozne kontrole kao i odgovarajućih konvencija i sporazuma koji se odnose na neširenje oružja za masovno uništenje i konvencionalnog oružja. Spomenut ćemo samo najvažnije:

- Ugovor o neširenju nuklearnog oružja (NPT),
- Konvencija o zabrani razvijanja, proizvodnje, gomilanja i korištenja kemijskog naoružanja i njegovu uništenju (CWC),
- Konvencija o zabrani razvijanja, proizvodnje i skladištenja bakteriološkog (biološkog) i toksičkog oružja i o njihovu uništenju (BTWC).

Donošenjem Zakona o izvozu robe s dvojnomo namjenom, ispunjen je jedan od važnijih uvjeta za članstvo u međunarodnim režimima o kontroli izvoza. Republika Hrvatska sudionica je sljedećih međunarodnih aranžmana i režima:

- **Wassenaar aranžman (Wassenaar Arrangement - WA)** – cilj ovog aranžmana je poticanje transparentnosti i veće odgovornosti u prijenosu robe i tehnologije za konvencionalno oružje i robu s dvojnomo namjenom, te održavanje dogovorenog kontrolnog popisa vojne robe i robe s dvojnomo namjenom. Republika Hrvatska sudionica je WA od lipnja 2005. godine.

Wassenaar aranžman (WA) održao je 23. Plenarnu sjednicu u prosincu 2017. u svojem sjedištu u Beču. U 2017. godini države sudionice WA nastavile su surađivati kako bi osigurale otkrivanje i sprječavanje neželjenog izvoza. Također, nastavljen je rad na daljnjem poboljšanju kontrolnih lista WA, kako bi bile razumljivije i prihvatljivije kako za

nadležna tijela za izdavanje dozvola tako i za izvoznike. Značajna pozornost ponovo je bila posvećena održavanju mira, napretku tehnologija i trendovima na tržištu. Jedan od prioritet se odnosio na outreach aktivnosti prema zemljama nečlanicama i poticanju dobrovoljnog pridržavanja standardima WA-a.

- **Grupa nuklearnih dobavljača (Nuclear Suppliers Group – NSG)** – cilj joj je stvoriti multilateralnu kontrolu nad izvozom vojne robe i robe s dvojnog namjenom koje se mogu koristiti u izradi nuklearnog oružja, te održavanje kontrolnog popisa. Republika Hrvatska sudionica je NSG-a od lipnja 2005. godine.

Grupa nuklearnih dobavljača održala je 27. Plenarnu sjednicu u lipnju 2017. u Bernu, Švicarska. Članice su izrazile snažnu podršku potpunoj i učinkovitoj provedbi NPT-a kao temelja međunarodnog sustava neproliferacije nuklearnih materijala. Također, ponovno je potvrđena predanost poštivanju rezolucija VS UNA-a prema DPRK uz snažnu osudu nuklearnih testova. U okviru mandata NSG-a, članice su istaknule da je isporuka svih NSG-kontroliranih predmeta u DPRK strogo zabranjena sukladno gore navedenim rezolucijama. NSG je pozdravio i nastavak provedbe Zajedničkog sveobuhvatnog plana djelovanja (JCPOA) koji su zaključili E3 / EU + 3 i Islamska Republika Iran. Od posljednjeg plenarnog zasjedanja, NSG je nastavio zaprimati informacije koordinatora radne skupine za nabavu JCPOA o radu navedenog mehanizma, uspostavljenog sukladno JCPOA i rezoluciji VS UN-a 2231.

ZANGGER COMMITTEE

- **Zanggerova komisija (Zangger Committee - ZC)** – cilj je sprječavanje preusmjeravanja izvezenih nuklearnih materijala

za civilne svrhe u proizvodnji nuklearnog oružja ili drugih nuklearnih eksplozivnih naprava. Republika Hrvatska sudionica je ZC od lipnja 2006. godine.

- **Australska skupina (The Australia Group – AG)** – ima za cilj svesti rizik od širenja agensa za kemijski i biološki rat na najmanju moguću mjeru, održavanje dogovorenog kontrolnog popisa prekursora kemijskog oružja, robe s dvojnog namjenom ključnoj u proizvodnji agensa za kemijski i biološki rat, bioloških agensa i biljnih i životinjskih patogena. Republika Hrvatska je sudionica AG od travnja 2007. godine.

The Australia Group

Zemlje članice Australske skupine sastale su se na 32. Plenarnoj sjednici u lipnju 2017. Zaključci sjednice ponajviše su bili usmjereni na davanje izjave povodom 20. godišnjice stupanja na snagu Konvencije o kemijskom oružju, jačanju napora da se ide u korak s novim tehnologijama koje se mogu upotrijebiti kao kemijsko i biološko oružje, terorizam i sve što se pod time podrazumijeva, kao što je nematerijalni prijenos tehnologije, financiranje proliferacije itd.

Republika Hrvatska još uvijek nije sudionica **Režima kontrole raketne tehnologije (Missile Technology Control Regime – MTCR)** koji ima za cilj ograničiti širenje projektila i tehnologije za proizvodnju projektila, te održavanje kontrolnog popisa robe s vojnom i dvojnog namjenom.

Plenarna sjednica Režima kontrole raketne tehnologije održana je u Dublinu u listopadu 2017.g. Ovogodišnja sjednica je označila 30. godišnjicu rada navedenog aranžmana, koji od početnih 7 članica danas broji 35 članica. Osnovna svrha plenarnog sastanka odnosila se na evaluaciju aktivnosti MTCR-a tijekom proteklih 12 mjeseci te intenziviranje napora partnera kako bi se spriječilo širenje bespilotnih sustava isporuke,

koji bi mogli isporučivati oružje za masovno uništenje. U tom smislu, partneri su posvetili povećanu pažnju nematerijalnom prijenosu tehnologije (ITT), bespilotnim letjelicama (AAV), regionalnoj proliferaciji i ciljano usmjeravanje na zemlje koje nisu članice MTCR.

Prednosti uvođenja sustava kontrole izvoza robe s dvojnomo namjenom su u strateškim razlozima i javnoj sigurnosti, ali i potencijalnoj gospodarskoj koristi. Sustav kontrole izvoza robe s dvojnomo namjenom ima gospodarsku korist jer proširuje mogućnosti za globalnu trgovinu, omogućuje uvoz robe i tehnologije čiji izvoz kontrolira zemlja izvoznik, čime olakšava strana ulaganja, potiče otvaranje radnih mjesta kao rezultat stranog ulaganja i uvezenih tehnologija, te može povećati izvoz poticanjem proizvodnje, koja zadovoljava međunarodne standarde.

KONTROLA IZVOZA ROBE S DVOJNOM NAMJENOM U RH

Osnovni propis za kontrolu robe s dvojnomo namjenom je Uredba Vijeća (EZ) 428/2009 kojom je utvrđen učinkovit, zajednički sustav nadzora izvoza robe s dvojnomo namjenom, kako bi se osiguralo poštivanje međunarodnih obveza i odgovornosti država članica Europske unije, posebice u vezi neproliferacije. Takav zajednički sustav nadzora i usklađene politike za provedbu i praćenje u svim državama članicama preduvjet je za uspostavu slobodnog kretanja robe s dvojnomo namjenom unutar Unije.

Kako bi se omogućila direktna primjena Uredbe Vijeća (EZ) 428/2009 u Republici Hrvatskoj donesen je Zakon o nadzoru robe s dvojnomo namjenom („Narodne novine“, br. 80/11 i 68/13).

Zakonom o nadzoru robe s dvojnomo namjenom utvrđuju se uvjeti za nadzor robe s dvojnomo namjenom u dijelu u kojem ga propisi Europske unije ne uređuju ili su ovlastili države članice da ovo područje urede u svojim nacionalnim propisima. Zakonom se utvrđuju nadležna tijela za izdavanje dozvola, postupak izdavanja dozvola za izvoz robe s dvojnomo namjenom, prijenos unutar carinskog područja Europske unije, provoz, brokering, uvjeti za korištenje Opće izvozne dozvole Europske unije, te provođenje nadzora i kaznene odredbe. Također, u skladu sa Zajedničkom akcijom Vijeća od 22. lipnja 2000. o nadzoru tehničke pomoći u vezi s određenim vrstama vojne uporabe (2000/401/ZVSP) utvrđuju se nadležna tijela za izdavanje dozvola i provođenje nadzora nad pružanjem tehničke pomoći te propisuju kaznene odredbe.

Izvoz, kako je definirano Uredbom Vijeća (EZ) 428/2009, znači carinskim propisima uređen carinski postupak prema robi s dvojnomo namjenom, koja trajno ili privremeno napušta carinsko područje Republike Hrvatske i Europske unije, uključujući i ponovni izvoz takve robe. Izvoz znači i prijenos softvera ili tehnologije putem elektroničkih medija, uključujući putem telefaksa, telefona, elektroničke pošte ili bilo

kojim drugim elektroničkim sredstvima na odredište izvan Europske unije; uključuje stavljanje na raspolaganje takvog softvera i tehnologije u elektroničkom obliku pravnim i fizičkim osobama i partnerstvima izvan Unije. Izvoz se također primjenjuje na usmeni prijenos tehnologije ako se tehnologija opisuje preko telefona.

Odgovornost za odlučivanje o individualnim, globalnim ili nacionalnim općim izvoznim dozvolama, o dozvolama za brokerske usluge, o dozvolama za pružanjem tehničke pomoći, o provožu robe s dvojnomo namjenom ili o dozvolama za prijenos unutar Unije robe s dvojnomo namjenom, navedene u Prilogu IV. Uredbe Vijeća (EZ) 428/2009, imaju države članice.

VRSTE DOZVOLA I POTVRDA

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, na temelju Zakona o nadzoru robe s dvojnomo namjenom (NN 80/11. i 68/13.), izdaje:

- individualnu izvoznou dozvolu,
- globalnu izvoznou dozvolu,
- dozvolu za prijenos,
- dozvolu za pružanje brokerskih usluga,
- dozvolu za pružanje tehničke pomoći,
- dozvolu za poseban provoz,
- međunarodnu uvoznou potvrdu.

GLOBALNA IZVOZNA DOZVOLA

Ministarstvo može izdati izvozniku globalnu izvoznou dozvolu, uzimajući u obzir vrstu robe s dvojnomo namjenom, vrstu i dugoročnost izvoznih poslova, državu u koju se ta roba izvozi, te da li izvoznik ima uspostavljen Program unutarnje usklađenosti, kojim su utvrđena pravila postupanja i odgovornosti unutar tvrtke, radi osiguranja usklađenosti s odredbama i ciljevima Uredbe Vijeća (EZ) 428/2009 i Zakona.

DOZVOLE ZA PRIJENOS ROBE UNUTAR EU

Primjenom Uredbe Vijeća (EZ) 428/2009 hrvatske tvrtke mogu slobodno prenositi gotovo svu robu s dvojnomo namjenom unutar carinskog područja Europske unije, odnosno bez dozvole. Dozvola je potrebna samo za robu s dvojnomo namjenom iz Priloga IV. Uredbe Vijeća (EZ) 428/2009, s obzirom da se radi o robi strateškog nadzora Unije.

OPĆE IZVOZNE DOZVOLE EU

Od dana pristupanja u članstvo Europske unije, hrvatski izvoznici mogu koristiti Opće izvozne dozvole Europske unije (EU General Export Authorisation - GEA) za izvoz određene robe na određene destinacije bez izdavanja individualnih dozvola. Danas imamo 6 općih izvoznih dozvola Europske unije:

1. EU001 – izvoz u Australiju, Kanadu, Japan, Novi Zeland, Norvešku, Švicarsku, uključujući Lihtenštajn, i Sjedinjene Američke Države,
2. EU002 - izvoz određene robe s dvojnomo namjenom iz kategorije 1., 2. i 3. u Argentinu, Island, Južnu Afriku, Južnu Koreju i Tursku,
3. EU003 - izvoz nakon popravka/zamjene,
4. EU004 - privremeni izvoz radi izložbe ili sajma,
5. EU005 - izvoz telekomunikacija,
6. EU006 - izvoz kemikalija.

Zakonom je propisano da Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, na prijedlog Povjerenstva za nadzor robe s dvojnomo namjenom, može ograničiti ili onemogućiti korištenje Opće izvozne dozvole Unije, u skladu s uredbama Vijeća, kojima se utvrđuje

režim Unije za kontrolu izvoza, prijenosa, brokeringa i provoza robe s dvojnog namjenom.

Izvoznik je dužan 20 dana prije prvog korištenja Opće izvozne dozvole Europske unije prijaviti se Ministarstvu vanjskih i europskih poslova, koje će u roku od 10 dana izvozniku dostaviti potvrdu o prijavi.

NACIONALNA OPĆA IZVOZNA DOZVOLA

Ministarstvo može izdati nacionalnu opću izvoznog dozvolu, za određeni izvoz u skladu sa člankom 9. stavkom 4. Uredbe Vijeća (EZ) 428/2009. Republika Hrvatska nije do sada izdala nacionalnu opću dozvolu.

POVJERENSTVO ZA NADZOR ROBE S DVOJNOM NAMJENOM

Člankom 12. Zakona o nadzoru robe s dvojnog namjenom propisano je da Ministarstvo izdaje izvozne dozvole, dozvole za prijenos, dozvole za pružanje brokerskih usluga i tehničke pomoći, te dozvolu za poseban provoz robe s dvojnog namjenom, na temelju prijedloga Povjerenstva za nadzor robe s dvojnog namjenom.

Povjerenstvo imenuje ministar vanjskih i europskih poslova, a čine ga predstavnici ministarstava nadležnih za vanjske poslove, unutarnje poslove, obranu, carinu i gospodarstvo te ovisno o krajnjem korisniku i vrsti robe i predstavnici drugih tijela kao što su ministarstvo nadležno za telekomunikacije, zdravlje, poljoprivredu, za nuklearnu i radiološku sigurnost, sigurnosno obavještajna agencija, te gospodarska komora. Suglasnost za izdavanje dozvola daje se na temelju konsenzusa svih članova Povjerenstva.

Povjerenstvo sudjeluje i u verifikaciji programa unutarnje usklađenosti kod podnositelja zahtjeva, daje stručno mišljenje vezano uz pravilnu klasifikaciju robe s dvojnomo namjenom, razmjenjuje informacije važne za nadzor robe s dvojnomo namjenom, te sudjeluje kod nadzora robe s dvojnomo namjenom, kako bi se ocijenila sukladnost robe s podacima navedenim u zahtjevu.

PROCEDURE IZDAVANJA DOZVOLE

Zahtjev za izdavanje dozvole podnosi se Ministarstvu vanjskih i europskih poslova na obrascima, propisanim u Pravilniku o obrascima zahtjeva dozvola za robe s dvojnomo namjenom („Narodne novine“, br. 44/14 i 20/17) i u Pravilniku o obrascu zahtjeva za izdavanje međunarodne uvozne potvrde, potvrde o krajnjem korištenju i potvrde o primitku robe s dvojnomo namjenom („Narodne novine“, br. 44/14 i 20/17).

Izvozna dozvola izdaje se za svaki pojedinačni izvoz. Međutim, ovisno o vrsti robe s dvojnomo namjenom, vrsti i dugoročnosti izvoznih poslova, te ovisno o državi u koju se ta roba izvozi Ministarstvo može izdati izvozniku globalnu dozvolu za izvoz istovrsne robe, za jednu ili više država.

Ministarstvo odlučuje o zahtjevu za izdavanje izvozne dozvole u roku do 30 dana, odnosno 60 dana ako je potrebno izvršiti dodatne provjere (npr. provjera krajnjeg korisnika). Potrebno je napomenuti da su ovi rokovi iznimni, te da Ministarstvo u skladu s dosadašnjom praksom izdavanja dozvola, kod urednih i jasnih zahtjeva, dozvole izdaje u roku 15 dana.

Zakonom je propisan i sustav tzv. sveobuhvatne kontrole (catch-all) koja se ne temelji na kontrolnom popisu već na krajnjoj uporabi ili krajnjem korisniku. To znači da će izvozna dozvola, dozvola za pružanje brokerskih usluga ili tehničke pomoći biti potrebna i za robu koja nije navedena u Prilogu I. Uredbe Vijeća (EZ) 428/2009, ali je

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova obavijestilo izvoznika, odnosno pružatelja usluge, da bi roba mogla biti namijenjena proizvodnji i širenju kemijskog, biološkog ili nuklearnog oružja ili da je roba namijenjena zabranjenom krajnjem korisniku, odnosno državi prema kojoj se provode sankcije Vijeća sigurnosti UN-a, odnosno akcije na temelju odluke Organizacije za europsku sigurnost i suradnju (OEES) ili Europske unije. Također, ako izvoznik, odnosno pružatelj usluge, zna ili sumnja da je roba koju namjerava izvoziti, odnosno s kojom namjerava pružiti uslugu, nije namijenjena za navedenu krajnju uporabu ili navedenog krajnjeg korisnika, mora o tome obavijestiti Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, koje će odlučiti da li je za taj posao potrebna dozvola. Izvoz, odnosno pružanje brokerskih usluga ili tehničke pomoći može se izvršiti samo nakon što Ministarstvo odobri takav posao, ili odluči da takva dozvola nije potrebna. Ove odredbe primjenjuju se naročito na izvoz u države prema kojima su uvedene međunarodne mjere ograničavanja.

Već izdana izvozna dozvola može se ukinuti ako više ne postoje uvjeti na temelju kojih je bila izdana ili se može poništiti ako se utvrdi da je bila izdana na temelju netočnih i nepotpunih podataka, a podnositelj je znao ili je morao znati da su ti podaci netočni ili nepotpuni.

TRACKER SUSTAV

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova dozvole izdaje u TRACKER sustavu. Radi uspješnijeg provođenja kontrole prometa robe vojne i dvojne namjene, Hrvatska je 2009. godine počela koristiti program TRACKER kojeg joj je donirala Vlada SAD-a u okviru Programa za kontrolu izvoza i sigurnosti granica (EXBS). U proteklom razdoblju sva državna tijela koja sudjeluju u postupku izdavanja dozvola za navedene robe, umrežena su s Ministarstvom vanjskih i europskih poslova u kojem je smještena glavna baza podataka.

POPIS ROBE S DVOJNOM NAMJENOM

Prilog I. Uredbe Vijeća (EZ) 428/2009 utvrđuje zajednički Popis robe s dvojnomo namjenom Europske unije, koji se primjenjuje i u Republici Hrvatskoj. Popis robe s dvojnomo namjenom sastoji se od popisa međunarodnih režima i to: Wassenaar aranžmana, Režima kontrole raketne tehnologije, Grupe nuklearnih dobavljača, Australske skupine i Konvencije o zabrani razvijanja, proizvodnje, gomilanja i korištenja kemijskog oružja i njegovu uništenju. Donošenjem Popisa koji je usklađen s državama članicama navedenih međunarodnih režima omogućuje se ista klasifikacija i postupak izdavanja izvoznih dozvola za robu s dvojnomo namjenom u različitim državama.

Popis robe s dvojnomo namjenom potrebno je redovito ažurirati u cilju potpune usklađenosti s međunarodnim obvezama, kako bi se jamčila transparentnost te održavala konkurentnost izvoznika. Radi lakšeg snalaženja i korištenja Priloga I. objavljuje se uvijek njegova konsolidirana verzija. Izmjenom Uredbe Vijeća (EZ) 428/09 Europska komisija dobila je mandat za ažuriranje Popisa donošenjem delegiranih akata, u skladu s obvezama koje su države članice prihvatile kao članice međunarodnih režima, čime je omogućena redovita godišnja izmjena Popisa odnosno usklađenost za popisima dogovorenim u međunarodnim režimima za prethodnu godinu. Delegirana Uredba (EU) br. 2268/2017 donosi novi Popis robe s dvojnomo namjenom, a stupila je na snagu 16. prosinca 2017. Novi Popis uzima u obzir najnoviji napredak u polju tehnologije, istraživanja i inovacija, čime se osigurava transparentnost te balansiranje izvozno orijentirane trgovinske politike i kvalitetne izvozne kontrole.

Popis robe s dvojnomo namjenom podijeljen je u 10 kategorija:

Kategorija 0 - Nuklearni materijali, postrojenja i oprema

GODIŠNJE IZVJEŠĆE U 2017. GODINI

Kategorija 1 - Posebni materijali i srodna oprema

Kategorija 2 - Obrada materijala

Kategorija 3 - Elektronika

Kategorija 4 - Računala

Kategorija 5 - Telekomunikacije i "sigurnost informacija"

Kategorija 6 - Senzori i laseri

Kategorija 7 - Navigacija i avionika

Kategorija 8 - Pomorstvo

Kategorija 9 - Zračni i svemirski prostor i pogonski sustavi

Svaka od navedenih kategorija popisa podijeljena je na pet skupina koji određuju vrstu robe vezano uz namjenu, i to:

Skupina A - Sustavi, oprema i komponente

Skupina B - Oprema za ispitivanje, pregled i proizvodnju

Skupina C - Materijali

Skupina D - Računalni programi (Softver)

Skupina E - Tehnologija

Zadnja tri broja označavaju podrijetlo kontrole vezano za međunarodne režime:

000 - 099 - Wassenaar aranžman

GODIŠNJE IZVJEŠĆE U 2017. GODINI

100 -199 - MTCR - Režim kontrole raketne tehnologije

200 - 299 - NSG - Grupe za sprječavanje širenja nuklearnog oružja i materijala

300 - 399 - Australaska skupina

400 - 499 - CWC - Konvencija o zabrani kemijskog oružja

Određene države imaju i nacionalne kontrole koje su određene brojevima od 901 do 999. Republika Hrvatska nije uvela nacionalni kontrolni popis za izvoz robe s dvojnog namjenom.

Svaka skupina sadrži popis robe po točkama s detaljnim opisom robe. Pojedinačna točka robe označena je posebnom peteroznamenastom šifrom. Struktura šifre određuje namjenu uporabe robe i njenu vrstu, te podrijetlo vezano za međunarodne kontrolne režime. U peteroznamenastoj oznaci robe, pojedinačne oznake određuju slijedeće:

Prva oznaka - brojčana oznaka označava kategoriju robe u popisu (0-9),

Druga oznaka - skupina proizvoda (A-E),

Treća oznaka - brojčana oznaka označava izvor robe vezano za međunarodne kontrolne režime,

Četvrta i peta oznaka - brojčane oznake označavaju raspored robe u kategoriji i skupini.

Primjer: 2B122 - Centrifuge koje mogu prenositi ubrzanja iznad 100 g i koje imaju kontaktne prstene koji mogu prenositi električnu energiju i podatke o signalu.

Potrebno je napomenuti da ovaj način određivanja kategorije robe nije usklađen s kombiniranim sustavom Carinske tarife te je njegovo korištenje vrlo specifično.

Kako bi se olakšalo snalaženje u Popisu robe s dvojnomo namjenom uveden je Korelacijski popis tarifnih oznaka prema Integriranoj tarifi Europske unije (TARIC) koji je vezan na kontrolne oznake robe s dvojnomo namjenom prema Prilogu I. Delegirane uredbe (EU) br. 2268/2017.

REZULTATI KONTROLE IZVOZA U 2017. GODINI

Europska unija praksu razmjene informacija o izdanim i realiziranim dozvolama provodi od 2013. Podaci se razmjenjuju između država članica i Europska komisija kroz poseban informatički sustav DUEs, a agregirani podaci Europske unije javno se objavljuju u izvješću Vijeću i Europskom parlamentu.

Podaci govore uglavnom o izdanim dozvolama obzirom da mnoge države članice nemaju podataka o stvarnim izvozima koji su izvršeni po dozvolama, pogotovo u velikim državama članicama gdje brojka izdanih dozvola broji i nekoliko desetaka tisuća. Međutim, veliki se naponi ulažu da kad god je moguće, da se dostave podaci o stvarnom izvozu.

Temeljem gore navedene prakse Europska komisija je tijekom 2017. godine napravila izvješće o izdanim i realiziranim dozvolama za 2016. godinu. Govoreći brojkama, 39,4 milijarde EUR se u 2016. godini odnosilo na odobrenja izdana za robu s dvojnomo namjenom, što predstavlja blagi rast u usporedbi s prethodnom godinom kada je odobrena vrijednost iznosila 38,6 milijardi EUR-a. Valja napomenuti kako se od ukupno odobrenog izvoza 31 milijarda EUR-a odnosila na pojedinačne i globalne dozvole za trgovinu s trećim zemljama dok se 1,4 milijuna EUR-a odnosilo na odobrenja za trgovinu najosjetljivijom robom unutar Europske unije. Ostatak od 7 milijardi EUR-a se odnosio na Opće dozvole Europske unije. Prema podacima iz 2016. godine pet najvećih trgovinskih partnera za izvoz robe s dvojnomo namjenom su: Kina, Sjedinjene Američke Države, Južna Koreja, Tajvan i Meksiko. Zanimljivo je primijetiti kako su, uspoređujući s prethodnom godinom, EU top 5 trgovinski partneri u razmjeni robe s dvojnomo namjenom ostali isti, uz izuzetak Rusije koju je zamijenio Meksiko.

Podaci u Godišnjem izvješću Republike Hrvatske temelje se na evidenciji Ministarstva vanjskih i europskih poslova iz TRACKER sustava, dostavljenim

GODIŠNJE IZVJEŠĆE U 2017. GODINI

polugodišnjim izvješćima Ministarstva financija – Carinske uprave i izvješćima izvoznika i pružatelja usluge nakon izvršenog posla, sukladno člancima 19. i 21. Zakona o nadzoru robe s dvojnomo namjenom.

Republika Hrvatska nije značajan proizvođač osjetljive robe i tehnologije s dvojnomo namjenom. Najviše se izvozi roba i tehnologija s dvojnomo namjenom iz kategorije 5 - Telekomunikacije i „sigurnost informacije“.

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova izdaje dozvole na temelju prijedloga Povjerenstva za nadzor robe s dvojnomo namjenom. Tijekom 2017. godine Povjerenstvo za nadzor robe s dvojnomo namjenom održalo je 17 sastanaka, na kojima se pojedinačno razmatrao svaki zahtjev.

Prijenos robe s dvojnomo namjenom unutar Europske unije odvija se slobodno bez dozvole, osim za robu iz Priloga IV. Uredbe Vijeća (EZ) 428/2009, s izmjenama. Godišnje izvješće ne sadrži podatke o prijenosu robe s dvojnomo namjenom unutar Europske unije u 2017. godini obzirom da Republika Hrvatska nije do sada izdala niti jednu takvu dozvolu jer se radi o izuzetno osjetljivoj robi koju Republika Hrvatska ne proizvodi.

Tablica 1. prikazuje brojeve ukupno izdanih dozvola u 2017. godini. Za razliku od 2016. godine kada je izdana ukupno 43 dozvola za izvoz, u 2017. godini izdano je ukupno 56 dozvola. U 2017. godini izdane su 47 individualne dozvole, čime je nastavljen trend smanjenja broja izdanih individualnih dozvola u odnosu na 2013. kad je taj broj bio 94, s obzirom da su određene individualne dozvole zamijenjene globalnim dozvolama, koje se koriste za određenu robu bez količinskog i vrijednosnog ograničenja. U 2017. izdano je 8 globalnih dozvola, te 1 potvrda o korištenju Opće izvozne dozvole Europske unije br. EU001, što znači da izvoznici izvoze određenu robu u određene zemlje, bez pojedinačne dozvole. Tijekom 2017. godine Opće izvozne dozvole realizirane su u vrijednosti 104.020,29 EUR.

GODIŠNJE IZVJEŠĆE U 2017. GODINI

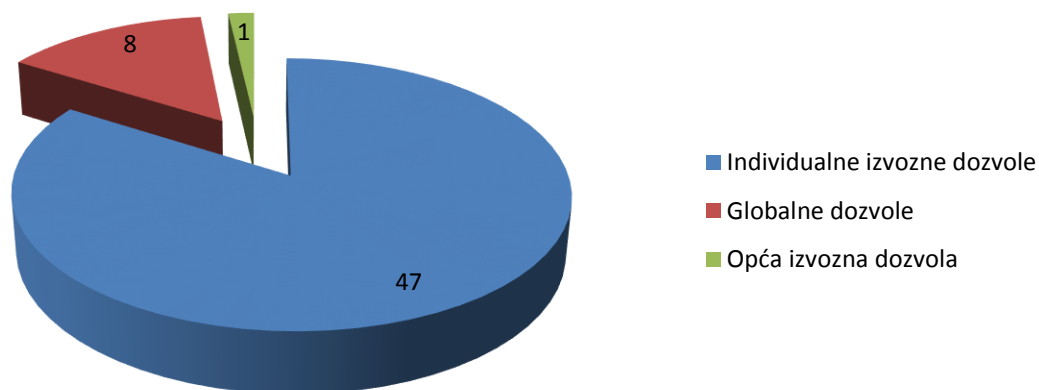
Osim zahtjeva za izdavanje dozvola Ministarstvo vanjskih i europskih poslova odgovorilo je na 35 upita izvoznika, zaprimljenih elektroničkom poštom, da li se njihova roba nalazi na Popisu robe s dvojnomo namjenom, ili je li moguće poslovati s određenim uvoznikom, odnosno krajnjim korisnikom, posebno kada se radi o zemlji prema kojoj postoje međunarodne sankcije. U izradi odgovora konzultirani su članovi Povjerenstva iz svoje nadležnosti. Na taj način izvoznicima je pružena informacija trebaju li započeti pregovore za određeni posao kako kasnije ne bi snosili troškove otkazivanja ugovora ili je li moguće javiti se na određene javne natječaje.

Tablica 1: Pregled ukupno izdanih dozvola i potvrda u 2016.

Individualne izvozne dozvole ¹	47
Globalne dozvole	8
Opća izvozna dozvola	1
Ukupno	56

---

¹ Izvoz uključuje i privremeni izvoz

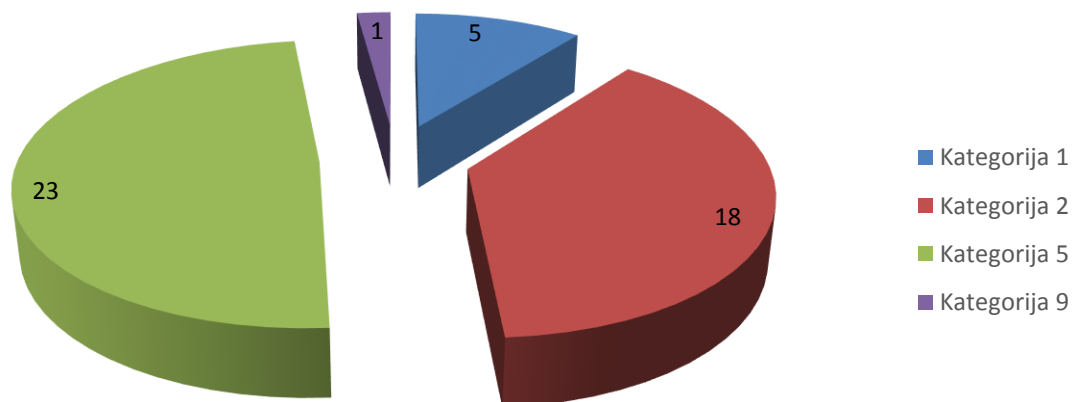

Grafika 1.: Pregled ukupno izdanih dozvola i potvrda u 2016.

Tablica 2. prikazuje da je najviše individualnih dozvola izdano za robu iz kategorije 5 – Telekomunikacije i „sigurnost informacije“, odnosno 23 dozvola. Za kategoriju 2 – Obrada materijala izdano je 18 dozvola, za kategoriju 1 – Posebni materijali i srodna oprema izdane su 5 dozvole, a za kategoriju 9 – Zračni i svemirski prostor i pogonski sustavi izdana je 1 dozvola.

Tablica 2: Pregled individualnih izdanih izvoznih dozvola po kategorijama prema broju dozvola

Kategorija 1 Posebni materijali i srodna oprema	5
Kategorija 2 Obrada materijala	18
Kategorija 5 Telekomunikacije i „sigurnost informiranja“	23
Kategorija 9 Zračni i svemirski prostor i pogonski sustavi	1
Ukupno	47

Grafika 2. Pregled individualnih izdanih dozvola po kategorijama prema broju dozvola

Ukupan iznos odobrenih i realiziranih izvoznih individualnih dozvola naveden je u Tablici 3. Iznos ukupno odobrene vrijednosti izdanih individualnih dozvola u 2017. iznosi 3.728.594,81, za razliku od 3.840.259,07 EUR koliki je iznos odobren u 2016. godini. Ukupno realizirana vrijednost individualnih izdanih dozvola u 2017. iznosi 3.130.501,01 EUR, dok je 2016. godine iznosila 3.249.234,50 EUR.

Najveća vrijednost odobrena je za izvoz robe iz kategorije 2 – Obrada materijala u iznosu 2.064.950,00 EUR, od čega je realizirano 1.818.195,00. Izvoz robe iz kategorije 5 – Telekomunikacije i „sigurnost informacije“ u 2017. u odnosu na 2016. je nešto smanjen, i to s 1.473.241,43 EUR na 1.312.655,92, od toga je realizirano 1.280.917,12 EUR. Radi se o izvozu alatnih strojeva u susjedne zemlje, uglavnom za proizvodnju dijelova za automobilsku industriju. Dozvola izdana za robu iz kategorije 9 – Zračni i svemirski prostor i pogonski sustavi nije realizirana u 2017. godini (dozvole se izdaju s rokom

GODIŠNJE IZVJEŠĆE U 2017. GODINI

važnja od godinu dana od dana izdavanja dozvole pa se očekuje da će biti realizirane u 2018. godini).

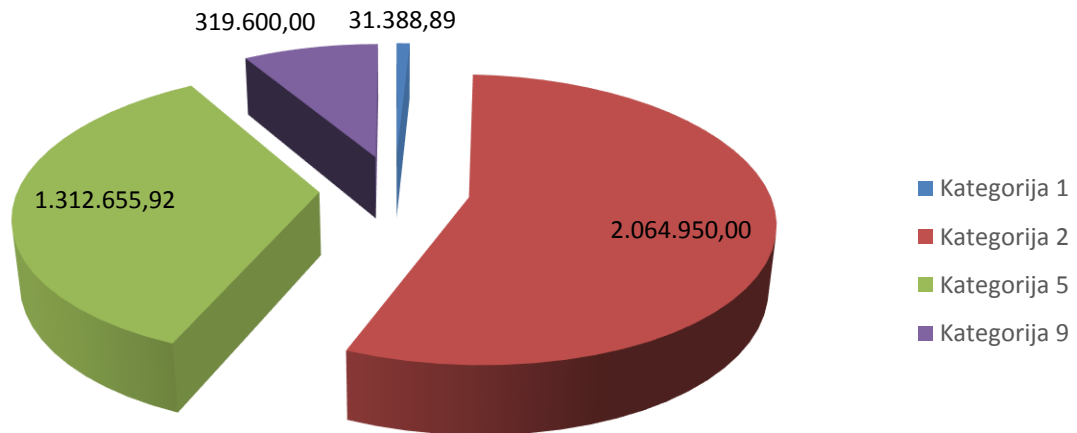
Globalne dozvole izdane u 2016. godini realizirane su 2017. u vrijednosti 1.493.081,24 EUR, dok su globalne dozvole izdane u 2017. godini realizirane u 2017. godini u vrijednosti 2.582.752,29 EUR.

Tablica 3: Pregled individualnih izdanih izvoznih dozvola po kategorijama prema vrijednosti

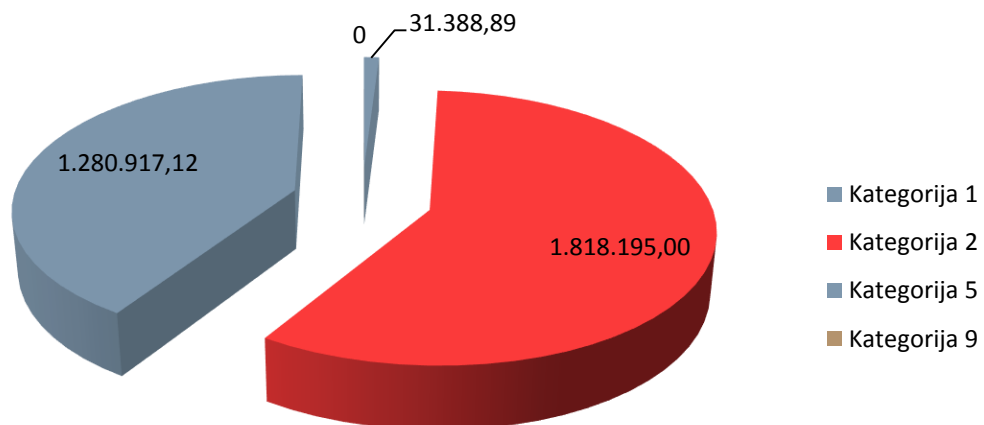
	Odobrena vrijednost/EUR	Realizirana vrijednost/EUR
Kategorija 1	31.388,89	31.388,89
Kategorija 2	2.064.950,00	1.818.195,00
Kategorija 5	1.312.655,92	1.280.917,12
Kategorija 9	319.600,00	0.00
Ukupno	3.728.594,81	3.130.501,01

Izvor: Evidencija Ministarstva vanjskih i europskih poslova

GODIŠNJE IZVJEŠĆE U 2017. GODINI

Grafika 3.a: Pregled individualnih izdanih izvoznih dozvola po kategorijama prema vrijednosti – odobrena vrijednost u EUR-ima

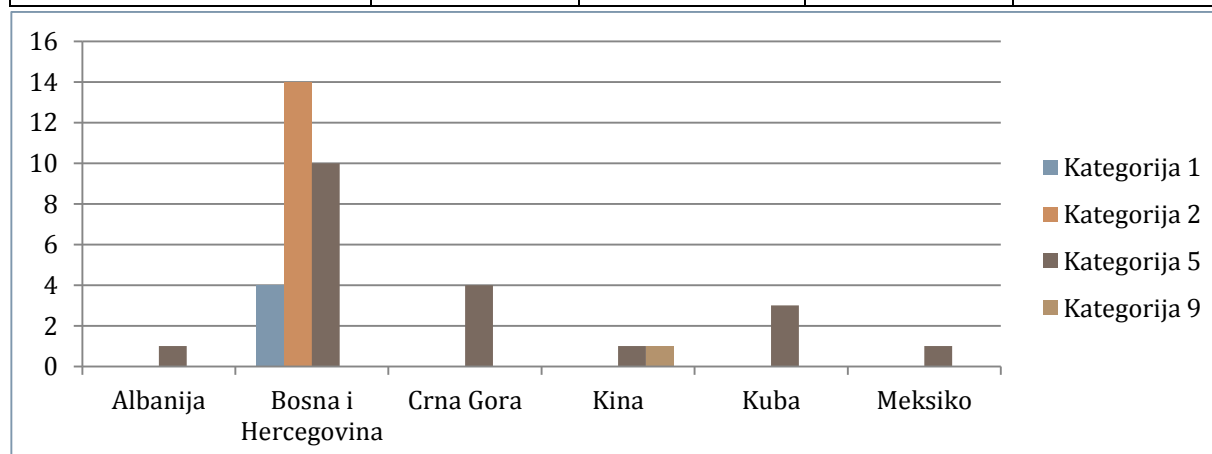
Grafika 3.b: Pregled individualnih izdanih izvoznih dozvola po kategorijama prema vrijednosti – realizirana vrijednost u EUR-ima

GODIŠNJE IZVJEŠĆE U 2017. GODINI

U Tablici 4. naveden je pregled izdanih individualnih izvoznih dozvola po kategorijama prema zemljama. Najveći broj dozvola izdan je za izvoz u Bosnu i Hercegovinu i to za robu s dvojnomo namjenom iz kategorije 2- Obrada materijala, kategorije 5 - Telekomunikacije i „sigurnost informacije“ i kategorije 1- Posebni materijali i srodna oprema.

Tablica 4: Pregled individualnih izdanih izvoznih dozvola po kategorijama prema zemljama (proizvodi s Popisa robe s dvojnomo namjenom)

	Kategorija 1	Kategorija 2	Kategorija 5	Kategorija 9
Albanija			1	
Bosna i Hercegovina	4	14	10	
Crna Gora			4	
Kina			1	1
Kuba			3	
Meksiko			1	
Srbija	1	4	3	

Grafika 4.: Pregled individualnih izdanih izvoznih dozvola po kategorijama prema zemljama

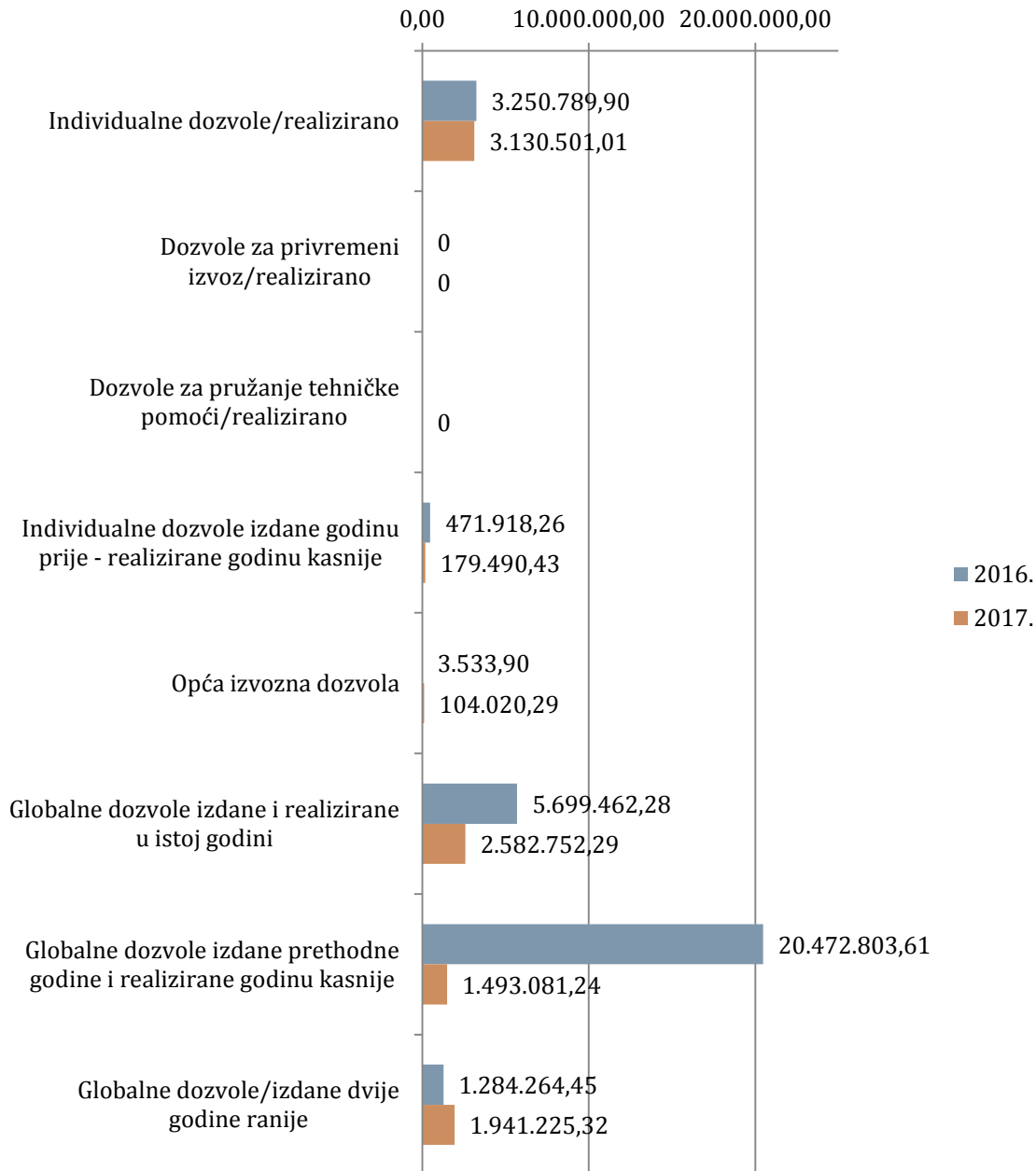
GODIŠNJE IZVJEŠĆE U 2017. GODINI

Tablica 5. daje usporedni prikaz realiziranih vrijednosti u 2016. i 2017. godini. Ukupna vrijednost realiziranog izvoza robe s dvojnomo namjenom u 2017. godini iznosi 9.431.070,58 EUR što je znatno manje nego u 2016. godini.

Tablica 5: Realizirana vrijednost izvoza robe s dvojnomo namjenom u 2016. i 2017. u EUR-ima

Realizirana vrijednost robe s dvojnomo namjenom - EUR	2016.	2017.
Individualne dozvole/realizirano	3.250.789,90	3.130.501,01
Dozvole za privremeni izvoz/realizirano	0	0
Dozvole za pružanje tehničke pomoći/realizirano	0	0
Individualne dozvole izdane godinu prije - realizirane godinu kasnije	471.918,26	179.490,43
Opća izvozna dozvola	3.533,90	104.020,29
Globalne dozvole izdane i realizirane u istoj godini	5.699.462,28	2.582.752,29
Globalne dozvole izdane prethodne godine i realizirane godinu kasnije	20.472.803,61	1.493.081,24
Globalne dozvole/izdane dvije godine ranije	1.284.264,45	1.941.225,32
UKUPNO:	31.182.772,40	9.431.070,58

GODIŠNJE IZVJEŠĆE U 2017. GODINI

Izvor: Evidencija Ministarstva vanjskih i europskih poslova
Grafika 5.: Izvoz robe s dvojnog namjenom u 2016. i 2017.

PRILOZI

Prilog 1: Individualne dozvole za izvoz robe s dvojnomo namjenom za razdoblje 2017. – proizvodi s Popisa robe s dvojnomo namjenom

Prilog 2: Globalne dozvole za izvoz robe s dvojnomo namjenom izdane u 2017. i realizirane u 2017.

Prilog 3: Dozvole za privremeni izvoz robe s dvojnomo namjenom za razdoblje 2017.

Prilog 4: Individualne dozvole za izvoz robe s dvojnomo namjenom izdane u 2016. godini, a realizirane u 2017.

Prilog 5: Globalne dozvole za izvoz robe s dvojnomo namjenom izdane u 2015. godini, a realizirane u 2017.

Prilog 6: Globalne dozvole za izvoz robe s dvojnomo namjenom izdane u 2016. godini, realizirane u 2017.

Prilog 7: Dozvole izdane i realizirane u 2017.

GODIŠNJE IZVJEŠĆE U 2017. GODINI

Prilog 1: Individualne dozvole za izvoz robe s dvojnomo namjenom za razdoblje 2017. – proizvodi s Popisa robe s dvojnomo namjenom

ZEMLJA IZVOZA	BROJ DOZVOLA	VRSTA ROBE	KAT. ROBE S DVOJNOM NAMJENOM	ODOBRENA VRIJEDNOST		REALIZIRANA VRIJEDNOST	
BIH	4	Posebni materijali i srodna oprema	kat. 1	23.024,89	EUR	23.024,89	EUR
BIH	14	Obrada materijala	kat. 2	1.712.350,00	EUR	1.465.595,00	EUR
BIH	10	Telekomunikacijski sustavi, oprema, komponente i pribor; softver	kat.5	192.648,41	EUR	184.042,16	EUR
UKUPNO	28			1.928.023,30	EUR	1.672.662,05	EUR
ALBANIJA	1	Telekomunikacijski sustavi, oprema, komponente i pribor; softver	kat.5	19.928,18	EUR	19.928,18	EUR
UKUPNO	1			19.928,18	EUR	19.928,18	EUR
CRNA GORA	4	Telekomunikacijski sustavi, oprema, komponente i pribor; softver	kat.5	257.370,08	EUR	234.237,53	EUR
UKUPNO	4			257.370,08	EUR	234.237,53	EUR
KINA	1	Telekomunikacijski sustavi, oprema, komponente i pribor; softver	kat.5	374.395,42	EUR	374.395,42	EUR
KINA	1	Zračni i svemirski prostor i pogonski sustavi	kat.9	319.600,00	EUR	0,00	EUR
UKUPNO	2			693.995,42	EUR	374.395,42	EUR
KUBA	3	Telekomunikacijski sustavi, oprema, komponente i pribor; softver	kat.5	39.666,90	EUR	39.666,90	EUR
UKUPNO	3			39.666,90	EUR	39.666,90	EUR
MEKSIKO	1	Telekomunikacijski sustavi, oprema, komponente i pribor; softver	kat.5	3.994,23	EUR	3.994,23	EUR
UKUPNO	1			3.994,23	EUR	3.994,23	EUR
SRBIJA	1	Posebni materijali i srodna oprema	kat.1	8.364,00	EUR	8.364,00	EUR
SRBIJA	4	Obrada materijala	kat.2	352.600,00	EUR	352.600,00	EUR

GODIŠNJE IZVJEŠĆE U 2017. GODINI

SRBIJA	3	Telekomunikacijski sustavi, oprema, komponente i pribor; softver	kat. 5	424.652,70	EUR	424.652,70	EUR
UKUPNO	8			785.616,70	EUR	785.616,70	EUR
UKUPNO	47			3.728.594,81	EUR	3.130.501,01	EUR

GODIŠNJE IZVJEŠĆE U 2017. GODINI

Prilog 2: Globalne dozvole za izvoz robe s dvojnomo namjenom izdane u 2017. i realizirane u 2017.

ZEMLJA IZVOZA	BROJ DOZVOLA	VRSTA ROBE	KATEGORIJA ROBE S DVOJNOM NAMJENOM	ODOBRENA VRIJEDNOST		REALIZIRANA VRIJEDNOST	
ARMENIJA	1	Telekomunikacijski sustavi, oprema, komponente i pribor, softver	kat.5	NEOGRANIČENO	EUR	0,00	EUR
UKUPNO	1				EUR	0,00	EUR
BJELARUS	1	Telekomunikacijski sustavi, oprema, komponente i pribor, softver	kat.5	NEOGRANIČENO	EUR	445.361,80	EUR
UKUPNO	1				EUR	445.361,80	EUR
BiH	3	Telekomunikacijski sustavi, oprema, komponente i pribor, softver	kat:5	NEOGRANIČENO	EUR	1.599.779,68	EUR
UKUPNO	3				EUR	1.599.779,68	EUR
CRNA GORA	1	Telekomunikacijski sustavi, oprema, komponente i pribor; softver	kat.5	NEOGRANIČENO	EUR	570.957,73	EUR
UKUPNO	1				EUR	570.957,73	EUR
KOSOVO	1	Telekomunikacijski sustavi, oprema, komponente i pribor; softver	kat.5	NEOGRANIČENO	EUR	446.653,08	EUR
UKUPNO	1			NEOGRANIČENO	EUR	446.653,08	EUR
UKRAJINA	1	Telekomunikacijski sustavi, oprema, komponente i pribor; softver	kat.5	NEOGRANIČENO	EUR	0,00	EUR
UKUPNO	1				EUR	0,00	EUR
UKUPNO	8			NEOGRANIČENO		2.582.752,29	EUR

GODIŠNJE IZVJEŠĆE U 2017. GODINI

Prilog 3: Opća izvozna dozvola za izvoz robe s dvojnomo namjenom za razdoblje 2017.

ZEMLJA IZVOZA	BROJ DOZVOLA	VRSTA ROBE	KATEGORIJA ROBE S DVOJNOM NAMJENOM	ODOBRENA VRIJEDNOST		REALIZIRANA VRIJEDNOST	
CRNA GORA	1	Telekomunikacijski sustavi, oprema, komponente i pribor; softver	kat.5		EUR	43.411,98	EUR
ŠVICARSKA	1	Zračni i svemirski prostor i pogonski sustavi	kat.9		EUR	60.608,31	EUR
UKUPNO	2				EUR	104.020,29	EUR

Prilog 4: Individualne dozvole za izvoz robe s dvojnomo namjenom izdane u 2016. godini, a realizirane u 2017.

ZEMLJA IZVOZA	BROJ DOZVOLA	VRSTA ROBE	KATEGORIJA ROBE S DVOJNOM NAMJENOM	ODOBRENA VRIJEDNOST		REALIZIRANA VRIJEDNOST	
BiH	1	Posebni materijali i srodna oprema	kat.1	24,57	EUR	24,57	EUR
BiH	1	Telekomunikacijski sustavi, oprema, komponente i pribor	kat.5	26.200,00		26.200,00	EUR
UKUPNO	2			26.224,57	EUR	26.224,57	EUR
CRNA GORA	1	Telekomunikacijski sustavi, oprema, komponente i pribor	kat.5	79.582,86	EUR	79.582,86	EUR
UKUPNO	1			79.582,86	EUR	79.582,86	EUR
SRBIJA	1	Elektronika	kat.3	408.000,00	EUR	73.683,00	EUR
UKUPNO	1			408.000,00	EUR	73.683,00	EUR
UKUPNO	4			513.807,43	EUR	179.470,43	EUR

GODIŠNJE IZVJEŠĆE U 2017. GODINI

Prilog 5: Globalne dozvole za izvoz robe s dvojnomo namjenom izdane u 2015. godini, a realizirane u 2017.

ZEMLJA IZVOZA	BROJ DOZVOLA	VRSTA ROBE	KATEGORIJA ROBE S DVOJNOM NAMJENOM	ODOBRENA VRIJEDNOST		REALIZIRANA VRIJEDNOST	
ARMENIJA	1	Telekomunikacijski sustavi, oprema, komponente i pribor, softver	kat.5	NEOGRANIČENO	EUR	1.398.375,84	EUR
UKUPNO	1			NEOGRANIČENO	EUR	1.398.375,84	EUR
BiH	3	Telekomunikacijski sustavi, oprema, komponente i pribor, softver	kat.5	NEOGRANIČENO	EUR	161.745,07	EUR
UKUPNO	3			NEOGRANIČENO	EUR	161.745,07	EUR
CRNA GORA	1	Telekomunikacijski sustavi, oprema, komponente i pribor, softver	kat.5	NEOGRANIČENO	EUR	22.600,40	EUR
UKUPNO	1			NEOGRANIČENO	EUR	22.600,40	EUR
KOSOVO	1	Telekomunikacijski sustavi, oprema, komponente i pribor, softver	kat.5	NEOGRANIČENO	EUR	358.504,01	EUR
UKUPNO	1			NEOGRANIČENO	EUR	358.504,01	EUR
UKUPNO	6			NEOGRANIČENO		1.941.225,32	EUR

GODIŠNJE IZVJEŠĆE U 2017. GODINI

Prilog 6: Globalne dozvole za izvoz robe s dvojnomo namjenom izdane u 2016. godini, realizirane u 2017.

ZEMLJA IZVOZA	BROJ DOZVOLA	VRSTA ROBE	KATEGORIJA ROBE S DVOJNOM NAMJENOM	ODOBRENA VRIJEDNOST	REALIZIRANA VRIJEDNOST
BJELARUS, KOSOVO	1	Telekomunikacijski sustavi, oprema, komponente i pribor, softver	kat.5	NEOGRANIČENO	21.078,57 EUR
BJELARUS	1	Telekomunikacijski sustavi, oprema, komponente i pribor, softver	kat.5	NEOGRANIČENO	974.940,59 EUR
KOSOVO	1	Telekomunikacijski sustavi, oprema, komponente i pribor, softver	kat.5	NEOGRANIČENO	13.615,46 EUR
MOLDOVA	1	Telekomunikacijski sustavi, oprema, komponente i pribor, softver	kat.5	NEOGRANIČENO	483.446,62 EUR
UKUPNO	4			NEOGRANIČENO	1.493.081,24 EUR

GODIŠNJE IZVJEŠĆE U 2017. GODINI

Prilog 7: Dozvole izdane i realizirane u 2017.

R/Br	VRSTA DOZVOLE	BROJ IZDANIH DOZVOLA	IZDANO u 2017. u EUR	REALIZIRANO u 2017. u EUR
1	Izvozne dozvole - DI	47	3.728.594,81	3.130.501,01
2	Globalne dozvole - DG	8	NEOGRANIČENO	2.582.752,29
3				0,00
4	Opća izvozna dozvola - DO	1	60.608,31	104.020,29
	UKUPNO IZDANIH DOZVOLA U 2017.g.	56		5.817.273,59
5	Izvozne dozvole - DI - izdane u 2016. g. a realizirane u 2017.g.	4		179.490,43
6	Globalne dozvole - DG - izdane u 2016.g. a realizirane u 2017.g.	4	NEOGRANIČENO	1.493.081,24
7	Globalne dozvole - DG - izdane u 2015.g. a realizirane u 2017.g.	6	NEOGRANIČENO	1.941.225,32
	UKUPNO REALIZIRANO U 2017. godini u €			9.431.070,58